

afstand al weer dat ééne jaar! — behoorden tot de aantrekkelijkste van deze tentoonstelling. De Slapers bergt die eigenaardige vermenging van realisme en mystiek waarin eens de middeleeuwers uitgeblonken hebben. Het samenvoegen van deze twee uitersten werd geen gewild effect. In de Kindertafel, van boven af gezien, — maar aannemelijker en natuurlijker opgelost dan waartoe de z.g. rasechte moderneren met zoo'n laag genomen oogpunt het meestal brengen — zijn de klare verhoudingen, al die voorwerpen op de gedekte tafel, de lichte zonnige kleuren, van een buitengewone qualiteit, die volkomen de groote reputatie bevestigen.

Een klein schilderijtje moge hier ten slotte nog genoemd worden, een impressie, die de schilder in Engeland van zijn dochttertje maakte en waarbij hij waarschijnlijk met weinig theorieën beladen was. „Mijn dochter in ballingschap”; een rozig gezichtje achter een dikke bouffante in warrelende sneeuw: van zulk een lichtende innigheid, dat het eigenlijk al alles geeft, waarnaar wij verlangen konden.

J. ZWARTENDIJK.

TEEKENINGEN EN BEELDHOUWWERKEN VAN J. KAAS IN „OPGANG”, UTRECHTSCHESTRAAT, AMSTERDAM.

Styleeren is soms een daad van moed, de zelf-bevrijding van het individu, dat zijn uit te beelden object wegrapt en roept: „De Moor heeft zijn plicht gedaan, de Moor kan gaan. Niet het voorwerp boezemt mij nog belang in, maar de vereenvoudiging, welke het in mijn ziel heeft ondergaan. Die breng ik naar buiten.” Soms echter is styleeren de zwakheid van hem, die de harmonie der natuur van te voren als onbereikbaar beschouwt en daarom slechts iets uit die volheid naar boven brengt.

De beeldhouwer en teekenaar Kaas geeft het zoo gauw niet op. Voor den overvloed van schoone bijzonderheden, welke tezamen de harmonie der natuur vormen, deinst hij niet terug en, al mislukt het dikwijls, hij wil alles geven en de hoogste expressiviteit niet in vereenvoudiging, maar in het complete, in het hervinden en herscheppen van alle lijnen verkrijgen. Kaas is nog een jong werker, en onder het hier tentoongestelde is er ook dat meer nog getast dan gegrepen is. Maar waar Kaas gegrepen heeft, brengt hij veel schoons.

Wat hij niet is, zal ik eerst zeggen. Hij heeft geen dramatisch talent, hij weet geen menschelijke gemoedstoestanden saam te persen in de klei of de lijn. Zijn talent is zuiver plastisch; vorm en lijn ontroeren hem en deze ontroering trilt door in zijn beste teekeningen en beelden.

Kaas' werk heeft een lyrische geaardheid, die meer tot u fluistert dan tot u schreeuwt, en er is een fluisteren dat beter dan schreeuwen gehoord wordt. Nu denk ik vooral aan zijn herten-teekeningen, die werkelijk droomvoorstellingen zijn, geen mystisch vage, want zoo is Kaas allerminst,